

Anmeldelser

Svend Askær og Ellen Margrethe Basse (red.), Et yndigt land, en antologi om miljø og planlægning, Århus: Modtryk, 1981, 218 s., 95,00 kr.

I de senere år har den politiske aktivitet ændret karakter. Fra at være organiseret i partier, hvor dagsordenspunkterne, også fra venstrefløjens side, oftest har været af økonomisk karakter, til en situation, hvor en stor del af den politiske aktivitet er organiseret i de såkaldte "græsrodsbevægelser", og hvor kampen handler om, som Gorz udtrykker det, forvaltning af egne behov. Man kunne også udtrykke det som kampen om brugsværdierne, for nu at bruge en marxistisk terminologi. Teknologiudviklingen, arbejdsmarkedsomstruktureringerne, miljø-truslerne etc. gør brugsværdi-kampen stadig mere aktuell. Men hidtil har indflydelseskanalerne været vanskeligt tilgængelige. De er fortsat forbeholdt de traditionelle organisationer, og det har været meget vanskeligt for "græsrodsbevægelserne" at trænge igennem, på trods af den folkelige opbakning, og trods den store opmærksomhed.

Derfor kommer "Et yndigt land" som en velkommen håndbog, der bringer informationer om lovgivning, procedurer og konkrete eksempler. Den vil kunne spare græsroddere og kommunalpolitikere for en del hårdt arbejde, bestående i selv at opspore rettigheder og muligheder. Dem får man nemlig ikke forærende fra modparten og magthaverne på den politiske arena.

Bogen koncentrerer sig om to lovkomplekser af særlig betydning for det politiske arbejde, der her er omtalt, nemlig kommunalplanloven og miljøbeskyttelsesloven, ligesom de konkrete eksempler er hentet fra hhv. den fysiske planlægning og fra konflikter på miljøområdet.

Offentlighedens deltagelse er det, der lægges vægt på i gennemgangen af lovene.

I et efterskrift sætter redaktørerne de nye retsformer i sammenhæng med statsformens ændring, og problematiserer den kommende/forventede udvikling med henblik på indflydelse på miljø- og planlægningsområdet. Netop her, finder jeg, at bogens meget juridiske indfaldsvinkel (redaktørerne er begge jurister) viser en svaghed. (Når dette er sagt, skal det siges, at jeg i øvrigt som ikke-jurist

Anmeldelser

Svend Askær og Ellen Margrethe Basse (red.), Et yndigt land, en antologi om miljø og planlægning, Århus: Modtryk, 1981, 218 s., 95,00 kr.

I de senere år har den politiske aktivitet ændret karakter. Fra at være organiseret i partier, hvor dagsordenspunkterne, også fra venstrefløjens side, oftest har været af økonomisk karakter, til en situation, hvor en stor del af den politiske aktivitet er organiseret i de såkaldte "græsrodsbevægelser", og hvor kampen handler om, som Gorz udtrykker det, forvaltning af egne behov. Man kunne også udtrykke det som kampen om brugsværdierne, for nu at bruge en marxistisk terminologi. Teknologiuudviklingen, arbejdsmarkedsomstruktureringerne, miljø-truslerne etc. gør brugsværdi-kampen stadig mere aktuell. Men hidtil har indflydelseskanalerne været vanskeligt tilgængelige. De er fortsat forbeholdt de traditionelle organisationer, og det har været meget vanskeligt for "græsrodsbevægelserne" at trænge igennem, på trods af den folkelige opbakning, og trods den store opmærksomhed.

Derfor kommer "Et yndigt land" som en velkommen håndbog, der bringer informationer om lovgivning, procedurer og konkrete eksempler. Den vil kunne spare græsroddere og kommunalpolitikere for en del hårdt arbejde, bestående i selv at opspore rettigheder og muligheder. Dem får man nemlig ikke forærende fra modparten og magthaverne på den politiske arena.

Bogen koncentrerer sig om to lovkomplekser af særlig betydning for det politiske arbejde, der her er omtalt, nemlig kommunalplanloven og miljøbeskyttelsesloven, ligesom de konkrete eksempler er hentet fra hhv. den fysiske planlægning og fra konflikter på miljøområdet.

Offentlighedens deltagelse er det, der lægges vægt på i gennemgangen af lovene.

I et efterskrift sætter redaktørerne de nye retsformer i sammenhæng med statsformens ændring, og problematiserer den kommende/forventede udvikling med henblik på indflydelse på miljø- og planlægningsområdet. Netop her, finder jeg, at bogens meget juridiske indfaldsvinkel (redaktørerne er begge jurister) viser en svaghed. (Når dette er sagt, skal det siges, at jeg i øvrigt som ikke-jurist

har været yderst tilfreds med den meget klare gennemgang af lovstoffet).

Svagheden ligger for mig at se i, at der savnes en mere materielt begrundet forklaring på statsformens ændring, og dermed på retsformens ændring. Redaktørerne omtaler, helt uproblematiseret, den interventionistiske stat som velfærdsstaten. En nøjere analyse af begrundelserne for, og årsagerne til statens øgede interventioner på en lang række områder, ville i høj grad sætte spørgsmål ved, om det er velfærdshensyn, der har medført dette. En mere udbygget forståelse for dette ville ruste de aktive bedre til at forstå, og dermed forholde sig til de modsætninger, der så glimrende bliver trukket frem i de konkrete eksempler.

Eksemplerne forekommer nemlig særdeles velvalgte til at belyse konflikter på miljø- og planlægningsområdet og supplerer hinanden udmærket. Det er tilmed spændende læsning, det i øvrigt komplicerede stof til trods. Her kan for eksempel fremhæves Vivi Larsen Pedersens redegørelse for Holte Midtpunkt-sagen.

Alle artikler fortjener at blive læst. Her skal kun fremhæves nogle enkelte temaer.

Der bringes et meget interessant interview med miljøkonsulent i Danmarks Sportsfiskerforening, Børge Christensen. Børge Christensen siger bl.a., at en centraliseret beslutningsproces er nødvendig i en række miljømæssige sager, fordi "miljøinteressen kan ikke stå sig overfor hårdtslående økonomiske interesser på lokalt niveau". Konkret henvises der til Hedeselskabets rolle i forbindelse med valget af det fremskudte dige i Vadehavet, fremfor at bygge det eksisterende dige højere.

Min egen lokalpolitiske erfaring med såvel miljø- som planlægningssager, siger mig, hvor rigtigt det er, at økonomiske interesser på lokalt niveau spiller en stor rolle.

På lokalt niveau kan trænede politikere omsætte enhver udgift til skatteprocenter, og det er virkeligt hårdtslående i tider, hvor folk er trængt økonomisk. Men min erfaring siger mig ikke tilsvarende, at en central styring umiddelbart vil være meget bedre. Antologiens artikelvalg heller ikke.

Tværtimod er de overordnede myndigheder særdeles villige til at være føjelige overfor netop lokaløkonomiske interesser.

Her kunne redaktørernes efterskrift godt have bidraget bedre til forståelse af dette problemkompleks, der jo handler om, hvilke interesser staten varetager.

Michael Jarvads gennemgang af lokalplanarbejdet i København er god at anvende som eksempel på, hvordan offentligheden kan informeres i forbindelse med lokalplanlægning.

Plangruppe 81 fra Allerød kommer bl.a. ind på, hvor vanskeligt det er, at komme igennem med præcise formuleringer om hvilken boligform, der ønskes udbyg-

get med. Et særdeles væsentligt problem. En bolig er ikke en bolig, men det er den desværre i kommuneplanlovens forstand.

Tingene hænger sammen. Planlægning er politik. Miljøbeskyttelse er politik. Det er nødvendigt med indsigt for at få indflydelse. Antologien forsyner os med væsentlig viden om lovene, procedurerne, klagemuligheder og rettigheder.

Til slut en efterlysning:

Miljøbeskyttelsesloven giver i sin nyværende udgave ringere mulighed for "bevægelsesindflydelse" end kommuneplanloven. Men tilsyneladende er miljø-bevægelserne mere markante i den offentlige debat om kvalitetsspørgsmål på miljøområdet.

Ganske vist er der masser af eksempler på lokale grupper, der kvalitativt går ind i lokalplan- og kommuneplanspørgsmål, men et samlet fremstød til sikring af kvaliteten i den fysiske planlægning savnes. Og det kunne nok være tiltrængt

Elsebeth Hansen

Blød by nr. 14. Tema: kommunerødderne og græsrodsvalget, Århus: Modtryk, 1981, 60 s., 32,00 kr.

Landsbylister, alternativlister, tværpolitiske lister, tværsocialistiske lister, eller hvad de nu kaldes, er for alvor blomstret frem ved de seneste kommunalvalg. Men hvad er det for nogle "størrelser", og hvad vil de? Tidsskriftet Blød By har i det seneste nummer, som udsendes op til efterårets kommunevalg, taget hele problemstillingen omkring alternativlisterne og deres indtrængen i det kommunale politiske liv op til en nærmere undersøgelse og debat.

Blød By er et tidsskrift om bolig, miljø og planlægning. Det er derfor naturligt, at det er i relation til debatten om vore fysiske omgivelser, at indlæggene om græsrodder og kommunevalget tager udgangspunkt.

Men det er samtidig en kendsgerning, at det i mange tilfælde er sager og problemer omkring netop disse spørgsmål, som foranlediger starten på en græsrodsbevægelse, som så senere går hen og bliver til en alternativ liste. Det er således med god grund, at Blød By tager spørgsmålet om alternativlisternes eksistens og virke op, udfra problemerne omkring bedre boligmiljøer og en bedre planlægning.

Baggrunden/grundlaget for nummeret var et seminar i foråret 1981, med deltagelse af repræsentanter fra forskellige dele af beboerbevægelsen og repræsentanter fra nogle af de alternativlister, der er repræsenteret i landets kommunalbestyrelser. Det er således et grundigt redaktionsarbejde, der ligger bag